

แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย

อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

พวงเพชร จันศรี* พิชญ บุญนิยม** ภาณุภูมิ อินทวงศ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย 2) เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย และ 3) เพื่อหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 6 คน ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 6 คน ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 66 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 17 คน ครึ่งวันในชุมชนเขตเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทุกด้าน

3. แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย คือ เทศบาลควรมีถึงขยะแบบแยกประเภทไว้ในชุมชนอย่างเพียงพอ ปฏิบัติงานอย่างจริงจังให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้เห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะมูลฝอย ออกมาตรการลงโทษเด็ดขาดสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ละเลยการปฏิบัติงาน อบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอยเกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยมาใช้เป็นเชื้อเพลิง และประสานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนมาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ที่กำจัดขยะเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย ที่ถูกวิธี

คำสำคัญ: การพัฒนา/ การกำจัดขยะมูลฝอย/ เทศบาลตำบล

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ปีการศึกษา 2555

** อาจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ที่ปรึกษา

*** อาจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ที่ปรึกษา

The Guideline to Develop Waste Management of Klong Maelai Sub-district Municipality of Muang Kamphaeng Phet

Phoungphet Chansri* Phitsanu Boonniyom** Phakphoom Intawong***

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conditions and the problems of waste management of Khlong Mae Lai Sub-district Municipality 2) to study the needs for people's participation of waste management of Khlong MaeLai Sub-district Municipality and 3) to find the guidelines to develop waste management of Khlong Mae Lai Sub-district Municipality. The respondents consisted of 6 administrators and officers for waste management of Khlong Maelai Sub-district Municipality, 66 community leaders, 17 experts in waste management and 327 people in Khlong Mae Lai Sub-district Municipality. The research instruments were a questionnaire and structured-interview. The data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows:

1. In general, the conditions and the problems of waste management of Khlong Maelai Sub-district Municipality was at the moderate level. Whereas waste elimination, waste separation, and waste reuse were at the low level. The problems of waste management was at the moderate level, whereas waste separation was at the high level.

2. The needs for people's participation of waste management of Khlong Mae Lai Sub-district Municipality.

3. The guidelines to develop waste management of Khlong Mae Lai Sub-district Municipality were as follows: the officers should provide sufficient waste separation bins, especially in crowded areas. Personnels who were in charge of waste management should be aware of waste separation. If the officers left waste to the roads during the transportation they would be seriously punished. The officers should be trained how to produce fuel from waste. Moreover the administrators should cooperate with related organizations to train the officers the correct method of waste elimination.

Keywords: Development/ Waste Management/ Sub-district

* Student in Master of Public Administration degree in Local Government program, Kamphaeng Phet Rajabhat University, 2012

** Lecturer in Faculty of Humanities and Social Sciences in Kamphaeng Phet Rajabhat University, Advisor

*** Lecturer in Faculty of Humanities and Social Sciences in Kamphaeng Phet Rajabhat University, Advisor

บทนำ

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญประการหนึ่งของชุมชนทั่วโลกเพราะมีความสัมพันธ์กับความหนาแน่นของประชากร การประกอบอาชีพและสภาพเศรษฐกิจสังคมนั้นๆ ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2552 คือ ปริมาณ 15.41 ล้านตันต่อปี เมื่อเทียบกับปริมาณขยะมูลฝอยของปี พ.ศ.2549 มีปริมาณที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ 14.39 ล้านตัน ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การขยายตัวของชุมชน การกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐบาล การส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยว และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากหากยังไม่มีการควบคุม แม้ประเทศไทยจะมีแนวทางการดำเนินการบรรเทาปัญหาขยะมาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหายังมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นเนื่องจากอัตราการผลิตขยะของประชากรมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (กรมควบคุมมลพิษ.2553: 3 – 4)

ในปัจจุบันการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทยยังขาดประสิทธิภาพเนื่องจากหน่วยงานของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประสบปัญหาต่างๆ ในการดำเนินการ เช่น ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร รวมทั้งการใช้เทคโนโลยี ที่ไม่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะนำขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมจากแหล่งชุมชน มากองรวมบนพื้นดิน แล้วปล่อยให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติ หรืออาจมีการเผาเป็นครั้งคราว ซึ่งการกำจัดโดยวิธีนี้ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยทั่วไป อีกทั้งขยะมูลฝอยโดยขาดจิตสำนึกและปล่อยให้เป็นภาระของหน่วยงานที่รับผิดชอบทำให้มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งในปัจจุบันภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอีกทั้งเป็นการเพิ่มบทบาทชุมชนและท้องถิ่นในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม (ฉัตรกร ชูเกียรติ. 2548: 1 – 4)

เทศบาลตำบลคลองแม่ลาย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและกำลังประสบกับปัญหาปริมาณขยะ เพิ่มขึ้นทุกวัน เพราะประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง วิธีการกำจัดขยะที่เป็นเศษอาหารที่เหลือจากการปรุงและ การบริโภคจะเทให้สุนัขหรือแมวกินหรือมีการเทลงที่ว่างข้างๆ บ้าน หรือมีการเทใส่ถุงพลาสติกมัดปากถุงแล้วทิ้งลงถังขยะร่วมกับเศษกระดาษ ถุงพลาสติก กระป๋องหรือของที่ไม่ใช้แล้ว ถังขยะส่วนใหญ่จะใช้เพียงใบเดียว ไม่มีการใช้ถุงรองด้านในเพื่อรองรับขยะมูลฝอย การทิ้งขยะจะทิ้งตามที่สาธารณะหรือพื้นที่ว่างของผู้อื่นรวมไปถึงการเผาขยะที่กลางแจ้ง ซึ่งมีขยะอันตราย เช่น เศษใบไม้แห้งหรือขยะที่เผาแล้วทำลายชั้นบรรยากาศ เช่น โฟม ถุงพลาสติก ปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่และไม่ถูกวิธี รวมถึงการขาดการบริหารจัดการ และด้วยความคิดของประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาขยะไม่ใช่ปัญหาของตนเองแต่เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแท้ที่จริงแล้วปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาร่วมของทุกคนและเป็นปัญหาสังคมที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยทั้งในฐานะเป็นผู้สร้างปัญหาขยะมูลฝอยและเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกับปัญหานี้ๆ เพราะการจัดการขยะมูลฝอยหรือการจัดการกับสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกัน ในการปฏิบัติหน้าที่สำคัญคือบุคคลจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึก ตลอดจนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะการรู้

ในคุณค่าของการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยก่อนที่จะนำไปทำลายได้ถูกต้อง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วม ของประชาชนเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดของการแก้ไขปัญหาของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย ซึ่งในปัจจุบันเทศบาลตำบลคลองแม่ลายมีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 3 – 5 ตันต่อวัน หรือ 1,825 ตันต่อปี สามารถจัดการขยะได้ประมาณ 3 – 4 ตันต่อวัน มีขยะตกค้าง 1 – 2 ตันต่อวัน ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นและการกำจัดขยะโดยวิธีฝังกลบและกองบนพื้นที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ทำให้เกิดมลภาวะและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทำให้ประชาชนในเขตชุมชนที่อยู่ใกล้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยประสบกับปัญหาหมอกควันจากน้ำเสียได้ดิน และแมลงวันรบกวน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม, 2552: 10 – 11)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น พบว่าเทศบาลตำบลคลองแม่ลายได้รับการร้องเรียนหลายครั้ง ให้จัดการกับปัญหาขยะที่ส่งกลิ่นเหม็น แมลงวันรบกวน ปัญหาหมอกควันจากน้ำเสียได้ดิน ซึ่งเกิดจากการจัดการขยะไม่เหมาะสม ผู้วิจัยมีแนวคิดที่ว่าปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้ไข ตั้งแต่ต้นเหตุในการเกิดขยะมูลฝอยนั้นคือประชาชนในชุมชนจะต้องตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยการแสวงหาวิธีการเพื่อนำมาสร้างกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เกิดความรักความสามัคคี มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ทำให้เกิดการพึ่งตนเองจนเกิดเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นอันจะส่งผลต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอยในโอกาสต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย ว่ามีวิธีการและปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างไรบ้าง ประชาชนในแต่ละครัวเรือนมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลายอย่างไร และมีแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยอย่างไร ซึ่งผลจากการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย ให้สูงขึ้นและเหมาะสมกับท้องถิ่น รวมทั้งสามารถขยายผลไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

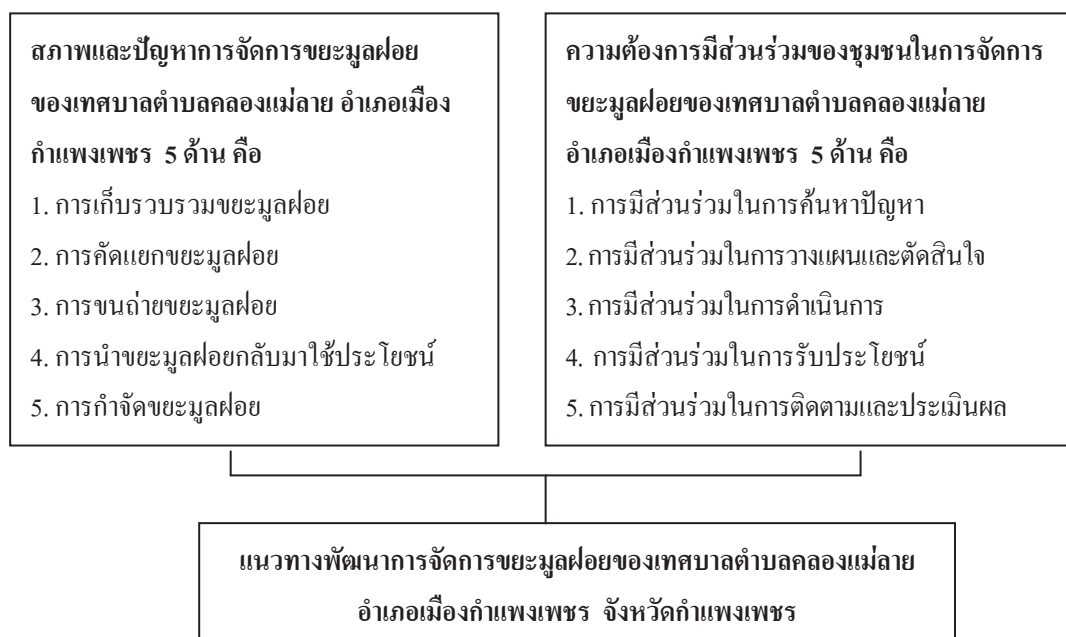
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

แนวคิดและทฤษฎี

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกรอบแนวคิดในสองเรื่อง คือการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย และการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูล

ฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป โดยได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 6 คน ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย 6 คน และผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 11 ชุมชน ชุมชนละ 6 คน รวมจำนวน 66 คน รวมทั้งสิ้น 78 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย

อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยขอหนังสือแนะนำตัวจากงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล และนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 11 ชุมชน ะละ 6 คน รวมจำนวน 66 คน และครัวเรือนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย ในปี 2553 จำนวน 2,072 ครัวเรือน รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,138 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 66 คน และครัวเรือนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย จำนวน 327 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รวมจำนวนทั้งสิ้น 393 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชรจังหวัดกำแพงเพชรมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวจากงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 3 หาแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยนำผลการวิจัยในขั้นตอน ที่ 1 มากำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยเลือกผลการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และผลการวิจัยปัญหาการปฏิบัติงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยการไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ แล้วจัดลำดับความสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ ถึงขยะที่เทศบาลจัดไว้ให้มีมาตรฐาน รองลงมาคือ เทศบาลจัดถังขยะหรือจุดรองรับขยะมูลฝอยไว้ภายในชุมชน

1.2 ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับน้อย คือ เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย รองลงมาคือ เทศบาลมีการคัดแยกขยะมูลฝอยแห้ง และ เทศบาลมีการคัดแยกขยะมูลฝอยอันตราย

1.3 ด้านการขนถ่ายขยะมูลฝอย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง คือ เทศบาลใช้รถเก็บขนมูลฝอยไปกำจัด รองลงมาคือ รถเก็บขนมูลฝอยมีมาตรฐาน

1.4 ด้านการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับน้อย คือ เทศบาลมีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ในการปรับสภาพดินหรือถมดิน รองลงมาคือ เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

1.5 ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับปานกลาง คือ เทศบาลกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบ รองลงมาคือ เทศบาลกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการเทกองบนพื้น

2. ปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับปานกลาง คือ เทศบาลไม่ได้จัดตั้งขยะแบบแยกประเภทไว้ในชุมชน รองลงมาคือ เทศบาลไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และรณรงค์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

2.2 ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ เทศบาลไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยสด และเทศบาลไม่มีถังขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทเพื่อนำกลับ มาใช้ใหม่หรือเพื่อการพาณิชย์

2.3 ด้านการขนถ่ายขยะมูลฝอย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับปานกลางคือเทศบาลไม่มีการควบคุมการรั่วไหลของน้ำชะขยะระหว่างการขนส่งโดยการฉีดให้มีถังรองรับน้ำชะขยะ รองลงมาคือ เทศบาลไม่มี การควบคุมการหกหล่น ปลิวฟุ้งของขยะออกนอกยานพาหนะขนส่งโดยจัดให้มีผ้าใบหรือตาข่ายปกคลุมขยะในระหว่างการขนส่ง

2.4 การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ เทศบาลไม่มีการนำขยะมูลฝอยมาใช้เป็นเชื้อเพลิง รองลงมาคือ เทศบาล ไม่มีการส่งเสริมให้ชุมชนจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล ซึ่งทำหน้าที่รับฝาก รวบรวม และขายขยะรีไซเคิลให้กับผู้รับซื้อของเก่า

2.5 ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับปานกลาง คือ เทศบาลไม่มีการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธีให้กับประชาชนในชุมชน รองลงมาคือ เทศบาลไม่ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการกำจัดขยะมูลฝอย

3. ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ ต้องการมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจถึงปัญหาและสาเหตุของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ วัสดุอุปกรณ์ เงินทุน และแรงงาน ในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน และต้องการมีส่วนร่วมในการประสานงาน ให้ความช่วยเหลือกับหน่วยงานอื่นเพื่อการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการนำสิ่งของที่ใช้แล้ว มาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า หรือนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วมาหมุนเวียนคัดแปลงใช้ประโยชน์อีก รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า หรือนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วมาหมุนเวียนคัดแปลงใช้ประโยชน์อีก

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

4. แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

4.1 ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูล พบแนวทางที่สำคัญคือ เทศบาลควรมีถังขยะแบบแยกประเภทไว้ในชุมชนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น เช่น ที่พักอาศัย ตลาด โรงเรียน ฯลฯ

4.2 ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย พบแนวทางที่สำคัญคือ ปลูกจิตสำนึกให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้เห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะมูลฝอยโดยเฉพาะมูลฝอย

4.3 ด้านการขนถ่ายขยะมูลฝอย พบแนวทางที่สำคัญคือ ออกมาตรการลงโทษเด็ดขาดสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ละเลยการปฏิบัติงาน โดยปล่อยให้มีน้ำขยะมูลฝอยรั่วไหลระหว่างการขนส่ง

4.4 การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ พบแนวทางที่สำคัญคือ อบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอยเกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยมาใช้เป็นเชื้อเพลิง

4.5 ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย พบแนวทางที่สำคัญคือ ประสานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนมาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่กำจัดขยะเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี เช่น การนำขยะมูลฝอยไปใช้เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่ต้องการขยะมูลฝอยไปใช้เลี้ยงสัตว์เข้ามารับขยะได้ฟรีตามวันและเวลาที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลตำบลคลองแม่ลายคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดทางสุขอนามัย ความสวยงาม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลคลองแม่ลายเป็นหลักและที่สำคัญที่สุด คือการยอมรับของสังคมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ ภาพ จะต้องอาศัยปัจจัยในหลายด้านประกอบกันซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำให้ประชาชนมีความเห็นว่าเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชรมีการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ดังที่พิชิต สกุลพรหมณ์ (2531: 98; อ้างถึงในนันทพร มณีรัตน์. 2551: 12) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจส่วน ต่าง ๆ ของระบบการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ การทิ้งขยะมูลฝอย การรวบรวมขยะมูลฝอย การนำส่วนของขยะมูลฝอยที่ยังใช้ได้อยู่มาใช้ใหม่ และการกำจัดขั้นสุดท้าย ซึ่งความร่วมมือของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และมีผลต่อประสิทธิภาพของระบบการกำจัดขยะมูลฝอยด้วย และผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของจุฬาลักษณ์ ตุงคำ (2555: 41-52) ที่พบว่าสภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ได้ริเริ่มโครงการ หรือดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่มาจากกรรับฟัง สภาพ ปัญหา ความต้องการผ่านเวทีประชาคม เพื่อตอบสนองความต้องการ และการแก้ไขปัญหาของประชาชนที่แท้จริง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาญวิทย์ กิณเรศ (2553) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลช้างมิ่ง อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลตำบลคลองแม่ลายมีการจัดการขยะมูลฝอยโดยจัดตั้งรองรับขยะมูลฝอยตามถนน ตรอก ซอย เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน มีรถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอย มีพนักงานขับรถ พนักงานเก็บขยะ มีการจัดเก็บขยะทุกวัน มีการจัดการขยะมูลฝอยโดยวิธีการเผาและวิธีการฝังกลบปีละ 2 ครั้ง (เทศบาลตำบลคลองแม่ลาย. 2553: 8) ซึ่งปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2552: 24-26) ที่กล่าวว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดเตรียมภาชนะสำหรับเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย จะต้องจัดหารถเก็บรวบรวมขยะและพนักงานประจำรถให้เพียงพอกับปริมาณขยะที่เกิดขึ้น จึงส่งผลให้ระดับปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของภิญโญ รัตนศาสตร์ (2550) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดการขยะของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาในการจัดการขยะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าประชาชน

ในชุมชนเทศบาลคลองแม่ลายเป็นผู้มีส่วนร่วมในการทำให้เกิดขยะ ดังนั้นประชาชนจึงต้องการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในเขตบ้านเรือนของตนเอง ตลอดจนการทิ้งขยะมูลฝอยในภาชนะรองรับระหว่างสัญจรไปมา สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรชัย พรสวรรค์ (2551) ที่ได้ศึกษา ความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่าโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสำคัญที่สุดความต้องการสูงสุดเกี่ยวกับต้องการมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจถึงปัญหาและสาเหตุของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อาจเป็นเพราะว่าความต้องการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนได้โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่ประชาชนได้มีโอกาสแสดงทัศนะแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (พัชรีย์ สิโรต และคนอื่นๆ. 2546: 2) ดังที่ปาริชาติ วลัยเสถียร (2548: 199 – 201) กล่าวไว้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนานั้น ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน และขั้นตอนที่สำคัญ คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การพิจารณาปัญหาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมนึก เสงวนิชย์ (2553: 66) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเกี่ยวกับร่วมพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

4. จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการขยะมูลฝอย พบแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย คือเทศบาลคลองแม่ลายควรมีถึงขยะแบบแยกประเภทไว้ในชุมชนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น เช่น ที่พักอาศัย ตลาด โรงเรียน ฯลฯ ควรปลูกจิตสำนึกให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้เห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยเฉพาะมูลฝอยสด ออกมาตรวจการลงโทษเด็ดขาดสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ละเลยการปฏิบัติงาน อบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอยเกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยมาใช้เป็นเชื้อเพลิง และประสานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนมาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่กำจัดขยะเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันเทศบาลตำบลคลองแม่ลายกำลังประสบกับปัญหาปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นทุกวัน มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 3 – 5 ตันต่อวัน หรือ 1,825 ตันต่อปี สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ดังที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2543: 8) ได้เสนอวิธีการลดปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยโดยไม่ต้องสร้างกฎเกณฑ์ แต่เป็นการดำเนินการได้ง่าย ๆ คือ การสร้างจิตสำนึกการคัดแยกวัสดุที่มีประโยชน์และลดปริมาณขยะ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัมพร นิมิตรากุมิ (2550) ที่ได้ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยพบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย คือ เทศบาลควรมีถึงขยะหลายชนิด คือ ถึง

ขยะเปียก ถังขยะแห้ง ถังขยะอันตราย และถังขยะรีไซเคิล ให้บริการอย่างพอเพียง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาญวิทย์ กิณเรศ (2553) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลช้างมิ่ง และพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การศึกษา ส่งเสริม และจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนจัดภาชนะรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่เพียงพอกับความต้องการ และแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร จัดทำข้อบัญญัติในการละเมิดหรือผิดต่อการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เทศบาลตำบลแม่ลายควรจัดหาถังขยะแบบแยกประเภทไว้ในชุมชนอย่างเพียงพอเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ และเป็นการสร้างความเคยชินแก่ประชาชนที่นำขยะมาทิ้งเกี่ยวกับการแยกประเภทก่อนทิ้งขยะมูลฝอย
2. ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง เพื่อเป็นการลดภาระการทำงานของเจ้าหน้าที่เก็บขยะในระดับหนึ่ง และเป็นการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
3. ควรตรวจสอบสภาพและซ่อมแซมรถขนถ่ายขยะมูลฝอยเป็นประจำเพื่อป้องกันการรั่วไหลของน้ำขยะ การหกหล่น ปลิวฟุ้งของขยะ ระหว่างการขนส่ง
4. ควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำขยะมูลฝอยมาใช้เป็นเชื้อเพลิง และควรส่งเสริมให้ชุมชนจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล ซึ่งทำหน้าที่รับฝาก รวบรวม และขายขยะรีไซเคิลให้กับผู้รับซื้อของเก่า
5. ควรจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องให้กับประชาชนในชุมชนเป็นประจำและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยติดตามและประเมินผลการนำแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ไปใช้
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
3. ควรศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชิงลึกมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2553). สถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2552. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2552). มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2543). คู่มือฉบับในการจัดการขยะ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม. (2552). การจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย. กำแพงเพชร: กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลคลองแม่ลาย.
- จุฬาลักษณ์ ตุงคำ. (2555). แนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ขาวรุ้งลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร. ใน วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏภาคเหนือ. 2(2). หน้า 41-52.
- ฉัฐกร ชูเกียรติ. (2548). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยเชิงกลยุทธ์ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาญวิทย์ กิณเรศ. (2553). สภาพ ปัญหาและความต้องการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล ช้างมิ่ง อำเภอพรหมานคม จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เทศบาลตำบลคลองแม่ลาย. (2553). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2554 – 2556). กำแพงเพชร: เทศบาลตำบล คลองแม่ลาย.
- นันทพร มณีรัตน์. (2551). การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เกาะแก้ว อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคนอื่น ๆ . (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พัชรี สีโรต. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรชัย พรสวรรค์. (2551). สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ภิญโญ รัตนศาสตร์. (2550). ปัญหาการจัดการขยะของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมนึก เสงวนิชย์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบล
ละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อัมพร นิमितภาคภูมิ. (2550). การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย
อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
